

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 4, 2020 | 30.04.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.60](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.60)

УДК 330.564.2:330.567.2(477)

Д. В. Ковальов,
к. с.-г. н, доцент, доцент кафедри загальноекономічної підготовки,
Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон
ORCID ID: 0000-0002-3672-7063

ОЦІНКА ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НАСЕЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

D. Kovalyov
PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor, Department of General Economics,
State Higher Educational Institution "Kherson State Agrarian University", Kherson

INCOME ASSESSMENT AND EXPENDITURE OF THE KHERSON REGION POPULATION

У статті обґрунтовано актуальність статистичного оцінювання доходів і витрат населення Херсонської області. Виконано аналіз динаміки та структури доходів, у складі яких більш 75% припадає на заробітну плату, соціальну допомогу й поточні трансферти. В структурі сукупних витрат домогосподарств майже весь дохід сім'ї витрачається на споживання, а саме на забезпечення продуктами харчування, а також непродовольчими товарами та життєве необхідними послугами, що стримує розвиток інших витрат, зокрема на освіту, відпочинок, розваги, заощадження тощо. Це призводить до зменшення добробуту домогосподарств, що, у свою чергу, впливає на неефективне формування і використання їхніх фінансових ресурсів. Обґрунтовано, що оцінка нерівномірності розподілу населення за доходами й витратами на основі різних критеріїв (коефіцієнти децильної диференціації, фондів і коефіцієнт Джині) не чутлива до змін, що відбуваються. Це пов'язано з недоліками у формуванні вибірки з обстеження домогосподарств. урахування в оцінках лише доходів від легальної зайнятості, поступовим і тривалим збільшенням частки бідного населення тощо.

The article substantiates the relevance of statistical estimation of incomes and expenditures of the population of Kherson region. During 2014-2017, 40% of all income was generated from social assistance and other current transfers received, from wages - 30-34%, in 2018 alone, these figures were almost equal (37.7%). Revenues from profit and mixed income and property income fell 4.4 percentage points over the period under review. (from 29.1% to 24.9%).

Analysis of the dynamics of nominal wages in the Kherson region for 2014-2018 showed a steady increase in its average level until 2017. This is connected, on the one hand, with the state policy of raising social standards and, on the other, with economic, political and social events in Ukrainian society during this period.

Thus, the dynamics of real wages for the period up to 2017 showed an overwhelming growth of this indicator except for 2015 (the political crisis in the country, which resulted in a significant increase

in inflation). Based on 2018 data, there is a decline in both nominal (23.6%) and real wages (but only 13.8%) compared to 2017.

Decile coefficient of differentiation of total income of the population showed that during 2014 - 2018 the minimum incomes of 10% of the most affluent population exceeded the maximum incomes of 10% of the least affluent population within 2.4 - 2.9 times. The value of the ratio of funds during the study period varied from 3.1 to 4.3. The Gini coefficient in 2014 was 0.214, while in 2018 its value was 0.221, which is a drop in the above coefficients in recent years shows that they do not reflect the real picture of the population stratification in income.

In the structure of total expenditures of households in the Kherson region, almost all family income is spent on food, namely food. The largest percentage of expenditures in the general structure of consumption of non-food goods and services is spent on housing, water, electricity, gas - 45.4%, clothing and footwear - 12.2%. Expenditure on recreation and culture and education are only 2.3% and 1.8% respectively.

This all leads to a decline in household well-being, which in turn affects the inefficient formation and use of their financial resources.

Ключові слова: доходи та витрати населення; показники диференціації; коефіцієнт Джині; нерівність; розшарування.

Key words: income and expenditures of the population; differentiation indicators; Ginni coefficient; inequality; stratification.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Політика доходів і витрат, що здійснюється суспільством, являє собою важливу складову загальної соціально-економічної політики, оскільки показники доходів населення є характеристиками рівня добробуту, задоволеності потреб та подальшого розвитку індивіда й економічними характеристиками одночасно.

Проте сучасний кризовий стан свідчить про недостатність дослідження рівня доходів та його впливу на рівень життя населення на регіональному рівні. Недосконале законодавство, тіньова приватизація державного майна, необґрунтовані тарифи на більшість послуг ведуть до збагачення невеликої кількості людей та зубожіння решти населення. Тому необхідно проводити розумну та виважену політику регулювання доходів та витрат населення, вдало використовуючи наявні для цього інструменти. Можливість вимірювання рівня життя потребує насамперед аналізу доходів і витрат населення, а також визначення шляхів їх підвищення й подолання нерівності в суспільстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У наукових дослідженнях проблеми доходів та витрат населення знайшли відображення у працях таких вітчизняних вчених, як О.А. Біттер, В.Г. Галанец, С. І. Дем'яненко, Б.Й. Пасхавер, С.С. Герасеменко, А.В. Головача, І.В. Калачової, Н.В. Ковтун, Е.М. Лібанової, О.Ю. Мірошніченко, І.Г. Манцурова, Р.М. Моторина. Автори розкривають сутність та стан доходів населення, поліпшення рівня життя. У регіональному розрізі цю проблему досліджували З. Варналій, В. Воротін, В. Геєць, Я. Жаліло, В. Лучик. Проте, не в повному обсязі досліджено проблему особливості формування доходів в сучасних умовах та їх вплив на рівень сучасного життя населення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мета дослідження полягає в оцінці нерівномірності доходів і витрат населення Херсонської області, обґрунтуванню причин нечутливості різних критеріїв до виміру цього явища.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Доходи та витрати населення є засобом формування і розвитку різнопланових характеристик людського капіталу. Обмеження розміру доходів та витрат у потенційних носіїв характеристик людського капіталу або невиправдана їх нерівність зумовлює неспроможність отримання ними якісної освіти, підтримки власного здоров'я, зростання трудової міграції тощо, що в сукупності унеможливує інноваційний розвиток країни і породжує її відсталість.

Сукупні доходи населення, що відстежуються Державною службою статистики України, включають заробітну плату найманих працівників, валовий прибуток та змішаний дохід у бізнесі, одержані доходи від власності, а також соціальні виплати й допомоги з бюджету й отримані поточні трансферти (табл.1).

Таблиця 1.

Структура сукупних номінальних доходів населення Херсонської області за 2014-2018 рр.

Складові доходу	2014	2015	2016	2017	2018
Доходи – всього у тому числі:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Заробітна плата	30,8	30,5	31,8	33,7	37,7
Прибуток та змішаний дохід	24,3	24,9	24,4	22,2	22,5
Доходи від власності (одержані)	4,8	3,9	3,5	2,6	2,2
Соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	40,1	40,7	40,3	37,5	37,6

Джерело: розраховано за даними[1]

Протягом 2014-2017 рр. 40% усіх доходів формувалось за рахунок соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів, за рахунок заробітної плати – 30-34 %, лише у 2018 році ці показники майже зрівнялись (37,7%). Доходи за рахунок прибутку та змішаного доходу й доходів від власності за аналізований період впали на 4,4 в.п. (з 29,1 до 24,9%).

Така ситуація показує, з одного боку, доволі високу залежність добробуту населення від допомог і виплат з боку держави, а з іншого, підтверджує підвищення частки бідного населення, відсутність в Україні середнього класу, доходи якого більшою мірою формуються від власного бізнесу, об'єктів нерухомості, цінних паперів, майнових прав тощо.

Основним джерелом доходів населення традиційно виступає заробітна плата, аналіз якої проводиться за її основними видами – номінальною та реальною. Аналіз номінальної заробітної плати дає змогу оцінити загальну суму коштів, що виплачується за результати трудової діяльності, а також порівняти її з іншими показниками поточного року. Водночас аналіз реальної заробітної плати дозволяє встановити купівельну спроможність виплачених коштів і, ступень виконання основних функцій оплати праці (відтворювальної, стимулюючої, регулюючої, соціальної) [2, с. 192-196].

Аналіз динаміки номінальної заробітної плати у Херсонській області за 2014-2018 рр. (рис. 1) показав на постійне зростання її середнього рівня до 2017 року. Це пов'язано, з одного боку, із державною політикою підвищення соціальних стандартів, а з іншого – з економічними, політичними і соціальними подіями в українському суспільстві у цей період.

Так, динаміка реальної заробітної плати за період до 2017 р. показала переважне зростання даного показника за винятком 2015 р. (політична криза в країні, наслідком якої стало суттєве зростання інфляції).

На основі даних 2018 р. в порівнянні з 2017 р. простежується падіння як номінальної (на 23,6%), так і реальної заробітної плати (але тільки 13,8 %).

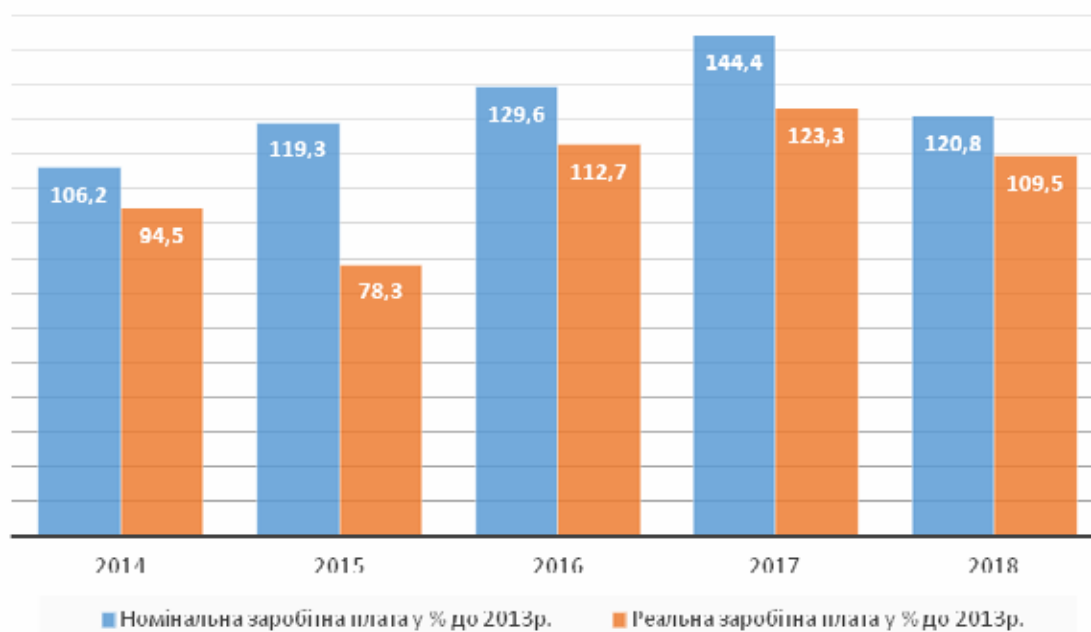

Рис. 1. Темпи росту номінальної та реальної заробітної плати у Херсонській області за 2014–2018 рр. (по відношенню до 2013 року, у %)

Джерело: розраховано за даними[1]

Зниження реальної заробітної плати, яке відображає порушення одного з фундаментальних принципів організації заробітної плати щодо необхідності постійного зростання заробітної плати, що викликає

погіршенням характеристик людського капіталу (мотиваційних установок, продуктивних здібностей, індивідуальних рис працівників тощо) [3, с. 46-50].

Між тим показники номінальної і реальної заробітної плати, відображаючи наявність загальної проблеми у розвитку людського капіталу за об'єктно-орієнтованим напрямом його інвестування «мотивація», не відображають глибини проблеми, що криється за цими середніми показниками.

У світовій практиці для оцінки ступеня диференціації доходів населення використовують різноманітні методичні підходи, основними з яких вважаються оцінка розподілу населення за рівнем доходів, за децильним коефіцієнтом та за коефіцієнтом Джині.

Дані, представлені у табл. 2 показують, що у 2018 р. на перших п'ять децильних груп населення припадало 35% загальних доходів, а на інші п'ять – 65%, десята група населення має найбільшу частку загальних доходів – 19,3%, що свідчить про концентрацію влади та ресурсів у руках багатіїв.

За офіційними даними, децильний коефіцієнт диференціації загальних доходів населення показав, що протягом 2014 – 2018 рр. мінімальні доходи 10% найбільш забезпеченого населення перевищували максимальні доходи 10% найменш забезпеченого населення у межах 2,4 – 2,9 рази. Проте, як свідчать інші джерела, відношення доходів 10% найбагатших і 10% найбідніших українців з урахуванням тіньових доходів є більшим майже у 40 разів [4].

Отже, розбіжність у значеннях децильного коефіцієнта є відображенням низької об'єктивності статистичних спостережень, у тому числі методики проведення вибіркового обстеження домогосподарств, встановлення репрезентативної вибірки тощо. Що призводить до неможливості встановити дійсний рівень економічної нерівності населення Херсонської області та України в цілому.

Коефіцієнт фондів демонструє більш високий рівень нерівності у розподілі доходів (співвідношення між сукупними доходами 10% найбільш та найменш забезпеченого населення). Протягом 2014 – 2018 рр. значення даного показника варіювало в межах 3,1 – 4,3.

Таблиця 2.

Розподіл загальних доходів за децильними групами населення в Херсонській області за 2014-2018 рр., відсотків

Децильні групи	2014	2015	2016	2017	2018
Перша	6,1	5,5	4,8	4,7	4,6
Друга	4,6	6,0	5,8	6,3	6,3
Третя	7,0	7,7	7,1	7,4	7,3
Четверта	8,0	8,2	7,4	7,0	7,5
П'ята	10,0	9,2	8,0	9,0	9,3
Шоста	8,6	11,5	9,9	10,6	10,5
Сьома	10,3	8,7	10,3	11,5	8,7
Восьма	12,0	11,6	12,1	10,4	10,5
Дев'ята	14,6	13,2	14,0	13,5	16,0
Десята	18,8	18,4	20,6	19,6	19,3
Децильний коефіцієнт диференціації доходів, разів	2,8	2,4	2,9	2,7	2,5
Децильний коефіцієнт фондів, разів	3,1	3,3	4,3	4,2	4,2
Коефіцієнт концентрації доходів (Джині)	0,214	0,190	0,233	0,215	0,221

Джерело: розраховано за даними[6]

Показником диференціації населення за рівнем доходів вважається також коефіцієнт Джині, який відображає характер розподілу всієї суми доходів населення між окремими групами. При рівномірному розподілі доходів коефіцієнт Джині наближається до 0, чим вище нерівномірність розподілу доходів у суспільстві, тим ближче коефіцієнт до 1. Коефіцієнт Джині у 2014 р. становив 0,214, тоді як у 2018 р. його значення було 0,221 тобто падіння наведених коефіцієнтів в останні роки показує, що вони не віддзеркалюють реальну картину розшарування населення у доходах.

Причинами такого явища можна вважати недоліки у формуванні вибірки обстеження домогосподарств, урахування в оцінках лише від легальної зайнятості, без тіньової, тоді як тіньовий ринок праці в Херсонській області становить 42,1 %, що значно викривлює результати [5, с. 37-42].

Структура та співвідношення окремих складових споживчих витрат є показником матеріального добробуту населення. Переважання частки витрат на непродовольчі товари та оплату послуг є свідченням матеріального благополуччя, що не скажеш про ситуацію нашої держави. Розмір витрат є визначальним критерієм матеріального добробуту і домогосподарств, оскільки дає об'єктивнішу оцінку реальних доходів, у тому числі не декларованих.

Аналізуючи структуру витрат домогосподарств Херсонської області за 2018 р. (рис. 2, 3), доходимо висновку, що майже весь дохід сім'ї витрачається на споживання, а саме на забезпечення продуктами харчування (50,9%) та непродовольчими товарами та послугами (39,9%).

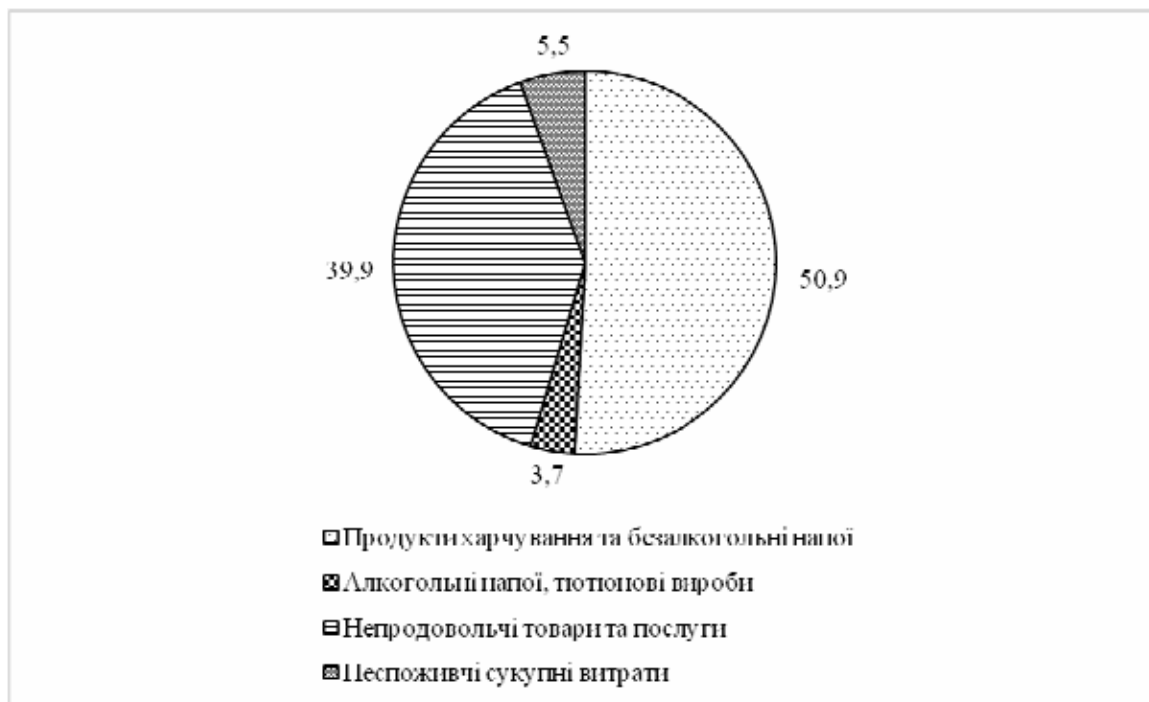

Рис. 2. Структура сукупних витрат домогосподарств Херсонської області за 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними[6]

Частка алкогольних напоїв і тютюнових виробів становить 3,7%, що приблизно дорівнює витратам на підтримку здоров'я (5,5%) та свідчить про неспроможність забезпечити здоровий спосіб життя. Все це стримує споживання інших послуг (витрат на освіту, відпочинок, розваги, заощадження), що призводить до зменшення добробуту домогосподарств, і, у свою чергу, впливає на неефективне формування і використання їх фінансових ресурсів.

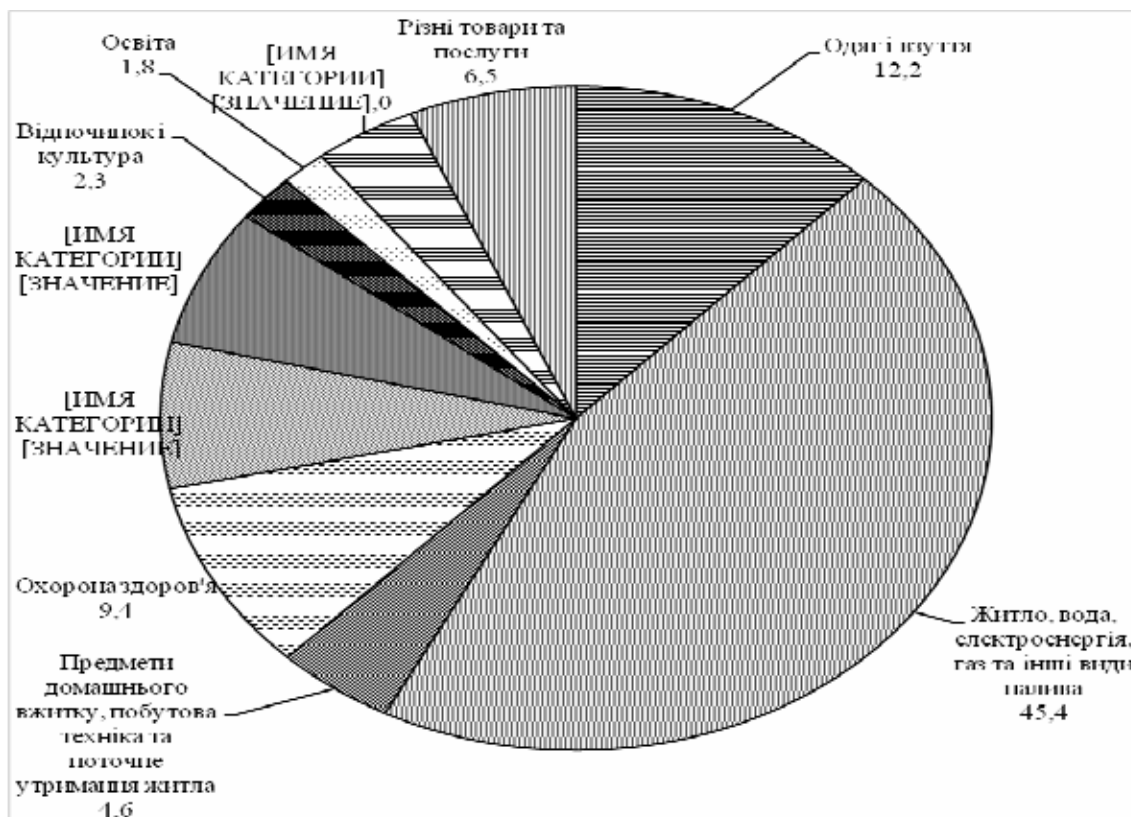

Рис. 3. Структура споживання непродовольчих товарів і послуг у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство Херсонської області, 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними[6]

Найбільший відсоток витрат у загальній структурі споживання непродовольчих товарів і послуг займають витрати на житло, воду, електроенергію, газ – 45,4% , на одяг і взуття – 12,2%. Витрати на відпочинок та культуру й освіту становлять всього відповідно 2,3% і 1,8 %.

Як зазначають експерти, кожному третьому мешканцю України заробітної плати не вистачає для придбання необхідних життєвих потреб, а кожний другий працездатний мешканець України працює в умовах вторинної, третинної зайнятості, одержуючи доходи в тіньовому секторі економіки, які не оподатковуються. Вплив держав на регулювання оплати праці здійснюється переважно через установа мінімальної заробітної плати, умов і розмірів оплати праці працівників установ й організацій, що фінансуються з бюджету, керівників державних підприємств.

Наслідками істотного зниження рівня життя населення і відповідними загрозами для забезпечення сталого розвитку національної економіки можуть бути збільшення відтоку працездатного населення за кордон і, відповідно, зменшення трудового потенціалу країни.

До вищезазначених факторів витрат тривалої дії в останні роки додалися неочікувані переважно політичні і військові фактори, дія яких зумовила – збільшення чисельності внутрішніх переселенці, зменшення ВВП, високий темп інфляції, прискорення девальвації, збільшення податкового навантаження (наприклад, запровадження військового збору, оподаткування частини пенсій, депозитів, підвищення акцизів на тютюнові вироби, алкогольні напої, а також розширення бази оподаткування для податку з нерухомого майна, банкрутство банків і т. д.

Реформа, яка була впроваджена в Україні у січні 2017 р. щодо підвищення мінімальної заробітної плати до 3 200 грн., має свої негативні наслідки. Підвищення мінімальної заробітної плати як такої має позитивні наслідки тільки тоді, коли воно є реальним, а не номінальним. Зарплата має відповідати прожитковому мінімуму та задовольняти потреби громадян, що буде слугувати збільшенню купівельної спроможності населення і, відповідно, рівню його добробуту. У даному разі відбулося підвищення номінальної заробітної плати за зростанням рівня інфляції, що призведе, своєю чергою, до підвищення цін, погіршення добробуту українців та збільшення питомої частки бідного населення. Отже, реформа щодо підвищення мінімальної заробітної плати тільки погіршила реальний стан життя населення та уповільнила процеси, які могли б поліпшити людський капітал країни. [7, с. 145-152, 8, с. 107-113].

Без втручання держави в розподіл доходів, економічну нерівність населення неможливо подолати, тому необхідно вжити такі заходи, як: установа мінімальної заробітної плати на рівні реального прожиткового мінімуму; надання соціальних пільг і субсидій бідним прошаркам населення; стимулювання впровадження інновацій у виробництво, що призведе до зростання рівня оплати праці та підвищення частки заробітної плати у виробленому продукті; зниження обтяжливого оподаткування, що сприятиме зменшенню тіньового сектору економіки та стабілізації податкового законодавства; стримування інфляції; покращення умов для ведення малого бізнесу, що спричинить створення додаткових робочих місць; боротьба з корупцією; орієнтація держави на формування і підтримку середнього класу населення та ін.

Важко переоцінити значення державних гарантій оплати праці та практики їх застосування для загального спрямування процесу формування сукупних доходів населення, тим більше за складних соціально-економічних умов, коли частка працівників із найнижчим рівнем оплати праці є значною.

Незважаючи на стабільне зростання середньомісячної українців протягом 2014-2017 рр., її розмір перевищує межу бідності тільки двох європейських країн: Болгарії та Румунії. Відносно інших країн Євросоюзу середня заробітна плата в Україні у 7-12 разів є нижчою за граничну межу доходів європейців, за якою констатується бідність населення.

У зв'язку із провідним значенням цих соціальних гарантій для нормального перебігу процесу формування сукупних доходів населення регіонів необхідно наголосити на принципових відмінностях у методології визначення мінімальної заробітної плати в національній економіці та країн світу. Якщо в Україні в основу її розрахунку покладено прожитковий мінімум на одну працездатну особу, який характеризує рівень задоволення мінімальних споживчих потреб на рівні фізіологічного виживання і тривалий час не переглядається, то у Сполучених Штатах Америки цей стандарт характеризує вартість життя домогосподарства, що складається із двох дорослих людей і двох дітей. Це дає змогу врахувати специфіку відтворення людського потенціалу країни, а відтак забезпечити формування доходів з орієнтацією на гідний рівень життя.

На нашу думку, серед шляхів зміцнення фінансового потенціалу вітчизняних домогосподарств значущості набуває забезпечення зростання доходів населення. Аналіз показав, що фінанси населення, характеризуючи систему розподільчих відносин країни, добробут її громадян, ступень їх соціальної захищеності, якість життя населення, можливості та перспективи, підвищуючи фінансову та економічну безпеку держави, постійно зростають, позитивно впливаючи на сукупний фінансовий капітал. В Херсонській області є значні резерви підвищення доходів населення через розвиток ринку праці та створення економіко-правових умов для розвитку середнього класу суспільства.

ВИСНОВКИ

Нерівномірність в доходах і витрат різних верств населення Херсонської області, висока частка бідного населення, збільшення бідного населення в складі працюючих (чого немає у розвинених країнах) спричиняють низький рівень життя, відтік кваліфікованої робочої сили за кордон, соціальну напруженість, складну

криміногенну ситуацію, процвітання тіньової економіки, високий рівень корупції, політичну нестабільність, що у сукупності призводить до стримування соціально-економічного розвитку країни.

Сучасний процес формування сукупних доходів населення регіону значною мірою обумовлений трансформаційними змінами в нагромадженому виробничому, інвестиційно-інноваційному, фінансовому й соціальному потенціалах. Рівень їх завершеності – це реальні та потенційні джерела надходження трудових доходів, можливості їх диверсифікації, безпосередньо пов'язаної із продуктивною економічною діяльністю. У зв'язку з цим головна проблема, що набуває загострення і потребує вирішення саме на регіональному рівні, це розгалуження та досягнення збалансованості різних джерел, що дає змогу підтримувати динамічну рівновагу цього процесу за умов ринкової нестабільності, можливої втрати вітчизняними товаровиробниками ринків збуту, коливання цін на енергоносії чи інших негараздів.

Отже, реальні економічні можливості збільшення обсягу сукупних доходів населення Херсонської області ми вбачаємо в реалізації потенціалу комплексного розвитку регіонів, розвитку виробничої й соціальної інфраструктури та раціональному використанні коштів місцевого бюджету. Головний виклик у цій сфері обумовлений тим, що сучасна державна регуляторна політика зайнятості та оплати праці, на жаль, не орієнтована на те, щоб створити умови, необхідні для реалізації соціально-економічних можливостей регіонів щодо формування нових джерел трудових доходів населення.

Література.

1. Статистичний щорічник Херсонської області за 2018 / За ред. В.А.Вознюка. – Херсон: Головне управління статистики у Херсонській області. 2019. – 426 с.
2. Гуцан Т.Г. Аналіз матеріальної складової рівня життя населення та особливості її регулювання в національній економіці /Т.Г. Гуцан // Бізнес-інформ. – 2013. - № 7 – С. 192-196.
3. Коваль Н. В. Соціально-економічна нерівність в Україні та світі: проблеми оцінювання та шляхи вирішення / Н.В. Коваль // Економіка та держава. – 2016. № 2 – С. 46-50.
4. Україна: час вибору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org/ua/upload/Brochure_EUCU72013.hdf.
5. Ковальов Д. В. Ринок праці Херсонської області та ризики його функціонування /Д.В. Ковальов // Агросвіт. – 2019. - № 7 – С.37-42.
6. Витрати і ресурси домогосподарств України (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний бюлетень. Ч. 2. Херсонська область; архів 2014 – 2018 р. [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.
7. Гудзь Т.П. Фінанси домогосподарств за сучасних економічних умов в Україні / Т.П. Гудзь // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2015. - № 3. – С. 145 – 152.
8. Педченко Н.С., Грищенко В.В. Доходи домогосподарств як джерела формування їх фінансового потенціалу/ Н.С. Педченко, В.В. Грищенко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2018. - № 1 (86). – С. 107 – 113.

References.

1. *Statystychnyi shchorichnyk Khersonskoi oblasti za 2018* [Kherson Oblast Statistical Yearbook 2018], Edited by Voznyuk VA, Holovne upravlennia statystyky u Khersonskoi oblasti, Kherson, Ukraine, P. 426.
2. Hutsan, T.H. (2013), "Analysis of the material component of the standard of living of the population and features of its regulation in the national economy", *Biznes-inform*, vol. 7, pp. 192-196.
3. Koval, N. (2016), "Social and economic inequality in Ukraine and in the world: problems of estimation and ways of their solving", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 2, pp. 46–50.
4. Ukraine: Selection Time, [Online], available at: http://www.razumkov.org/ua/upload/Brochure_EUCU72013.hdf.
5. Kovalyov, D. (2019), "Labor market of kherson region and risks of its functioning", *Agrosvit*, vol. 7, pp. 37–42. DOI: [10.32702/2306-6792.2019.7.37](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.7.37)
6. State Statistics Service of Ukraine, "Costs and resources of Ukrainian households (according to a sample survey of living conditions of Ukrainian households)", *Statystychnyi biuletyn, Part. 2 Khersonska oblast; arkhiv 2014 – 2018*, [Online], available at: <http://ukrstat.gov.ua>.
7. Hudz, T.P. (2015), "Household finances under current economic conditions in Ukraine", *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Ekonomichni nauky*, vol. 3, pp. 145 – 152.
8. Pedchenko, N.S. and Hryshchenko, V.V. (2018), "Household income as a source of formation of their financial potential", *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser.: Ekonomichni nauky*, vol. 1(86), pp. 107 – 113.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2020 р.